

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 20 kwietnia 2023 r.,

w sprawie M.P.

skazanego z 286 § 1 k.k. i in.

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 23 maja 2022 r., sygn. akt II AKa 22/19 zmieniającego wyrok

Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 25 czerwca 2018 r., sygn. akt II K 88/15

postanowił:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć skazanego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 czerwca 2018 r. , sygn. akt II K 88/15 Sąd Okręgowy w Siedlcach uznał M. P. winnego popełnienia przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i z art. 271 § 3 k.k. oraz z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k. i za to wymierzył mu karę 2 dwóch lat pozbawienia wolności i 200 stawek dziennych, wysokość jednej stawki ustalając na kwotę 100 zł. Na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił tytułem próby na okres 5 lat.

Apelacje od wyroku wnieśli: Prokurator Okręgowy w Siedlcach, obrońca M. P. i pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego.

Wyrokiem z dnia 23 maja 2022 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie przyjął, że podstawą prawną rozstrzygnięcia w stosunku do m.in. M. P. są przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. 4. W zakresie czynu przypisanego M.P. w pkt 14 zaskarżonego wyroku wyeliminował ustalenia: "posiadając uprawnienia do przygotowywania dokumentów związanych z obsługą zleceń gwarancyjnych w systemie księgowym S., w systemie I. - moduł części i moduł serwisowy oraz w systemie K. do zamówień części z magazynu w Belgii, poświadcział w nich nieprawdę co do okoliczności mających znaczenie prawne" i „oraz nakłaniał podwładnych pracowników do poświadczania nieprawdy w dokumentach dot. roszczeń gwarancyjnych". Ustalił, że oskarżony posiadał uprawnienia do przygotowywania dokumentów związanych z obsługą zleceń gwarancyjnych w systemie informatycznym S. oraz wyeliminował w kwalifikacji prawnej czynu art. 271 § 3 k.k. oraz art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. Dodatkowo Sąd Apelacyjny w Lublinie ustalił, że M. P. i inne ustalone osoby doprowadziły K. Sp. z o.o. z siedzibą w S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 2.710.707,86 zł., a także obniżył M. P. karę za czyn przypisany mu w pkt 14 zaskarżonego wyroku do – 1 roku i 6 miesięcy. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził od M. P. i innych ustalonych osób na rzecz pokrzywdzonego K. Sp. z o.o. z siedzibą w S.

solidarnie kwotę 2.662.784,42 zł tytułem naprawienia szkody.

Kasację od wyroku wniósł obrońca skazanego M.P. i zarzucił rozstrzygnięciu: obrazę art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz z art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez wydanie zaskarżonego wyroku przez Sąd, w składzie którego zasiadała Sędzia Sądu Apelacyjnego w Lublinie- D.J., która ze względu na sposób jej powołania, nie spełniała warunku bezstronności i niezawisłości sędziego i nie dawała gwarancji bezstronnego i niezawisłego rozpoznania istoty sprawy, a zatem warunków koniecznych dla realizacji dla stron postępowania standardu niezawisłości i bezstronności sądu, a tym samym skład orzekający Sądu II instancji był

nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., co stanowi bezzwzględną przyczynę odwoławczą;

2. rażące naruszenie prawa materialnego, które miało wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 441 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i nieprawidłowe przyjęcie, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy skazany M. P. winien ponosić solidarną odpowiedzialność z pozostałymi skazanymi w związku z naprawieniem szkody pokrzywdzonej spółce za przypisane im czyny zabronione, podczas gdy takie przyjęcie było całkowicie dowolne, niewspółmierne do przyczynienia się każdego ze skazanych do powstania szkody i nieuwzględniające zasady odpowiedzialności indywidualnej każdego ze skazanych i nie dawało podstaw do przyjmowania solidarnej odpowiedzialności za szkodę.

Autor kasacji wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu II instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie.

W odpowiedzi na kasację oskarżyciel posiłkowy i Prokurator Okręgowy w Siedlcach wnieśli o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. Na podstawie art. 523 § 2 k.p.k. kasację na korzyść można wnieść jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Ograniczenie to nie dotyczy jedynie kasacji wniesionej przez stronę z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. (art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.) oraz kasacji jednego z podmiotów wymienionych w art. 521 k.p.k. (art. 523 § 4 pkt 2 k.p.k.). Wobec powyższego, skoro kasacja nie pochodzi od jednego z podmiotów szczególnych (Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich lub Rzecznika Praw Dziecka) oraz skazanemu wymierzono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i grzywnę, dla swej dopuszczalności powinna opierać się wyłącznie na zarzucie wystąpienia jednej z bezzwzględnych przyczyn odwoławczych wskazanych w art. 439 k.p.k.

Jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego, w przypadku kasacji wnoszonej na podstawie art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k., wskazanie w treści kasacji

bezwzględnej przyczyny odwoławczej, nie uprawnia do podnoszenia w niej również innych uchybień, nie mających tego charakteru (*tak: postanowienie SN z 26.05.2020 r., III KK 75/20, LEX nr 3159102*). Wobec powyższego, zarzut z pkt 2 kasacji, wbrew twierdzeniom skarżącego, nie podlega w przedmiotowej sprawie rozpoznaniu jako niedopuszczalny, gdyż w niniejszej sprawie nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 439 k.p.k., o czym będzie mowa poniżej,

Autor kasacji wskazuje na wystąpienie w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. jaką stanowi zdaniem skarżącego fakt wydania zaskarżonego wyroku przez Sąd, w składzie którego zasiadała osoba powołana na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r.

W tym miejscu należy odnieść się do licznych w ostatnich latach poglądów doktryny na temat okoliczności związanych z wadliwością procesu nominacyjnego w kontekście nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

W treści kasacji jej autor powołuje się na uchwałę składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (sygn. akt BSA I-4110-1/20, OSNK z. 2/2020, poz. 7), zgodnie z którą: „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności” (pkt 2 uchwały). Zgodnie więc ze stanowiskiem zaprezentowanym w uchwale zmaterializowanie się uchybienia polegającego na nienależytej obsadzie sądu mającej wynikać z udziału w procesie nominacyjnym wymaga każdorazowo wskazania wpływu wadliwości procesu nominacyjnego na treść zaskarżonego orzeczenia. Wskazując na marginesie, że autor kasacji się z tej powinności nie wywiązał, należy mieć na uwadze, że ww.

uchwała nie ma waloru normatywnego, co wynika wprost z wyroku Trybunału Konstytucyjnego w z 20 kwietnia 2020 r., o sygn. U 2/20. W wyroku tym Trybunał stwierdził, że wskazana uchwała Sądu Najwyższego jest niezgodna z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm. OTK-A 2020, poz. 61 (Dz. U. z 2020 r. poz. 376)).

Zgodnie zaś ze stanowiskiem zawartym w postanowieniu Sądu Najwyższego z 23 września 2021 r., sygn. IV KZ 37/21, które Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie w pełni podziela, od strony formalnej nie ma instrumentów prawnych po stronie jakiegokolwiek organu, w tym i Sądu Najwyższego, służących do tego, by weryfikować i negować orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w aspekcie ich obowiązywania, potencjalnych intencji Trybunału w zakresie orzekania, czy wreszcie poddawać kontroli poszczególne składy sędziowskie, w których orzeczenia te były wydawane.

Odnosząc się dalszym ciągu do poglądów doktryny, przytoczyć należy uchwałę SN z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022/6/22) w której Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że brak jest podstaw do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Z powyższego wynika, że autor kasacji winien wskazać konkretne argumenty uzasadniające, że jego zdaniem sędzia D.J. nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i niezawisłości. Skarżący nie tylko takich argumentów skutecznie nie wskazał (o czym poniżej), ale co wymaga podkreślenia - okoliczności związane z powołaniem sędziego Sądu Apelacyjnego w Lublinie – D.J. nie były przez obrońcę i skazanego kwestionowane na etapie postępowania odwoławczego, w trybie dostępnych instrumentów procesowych takich jak wnioski w trybie art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art.

41 § 1 k.p.k. Co również istotne, skarżący, mimo wysuwanych na etapie kasacyjnym wątpliwości co do powołania sędziego D.J. pod kątem spełnienia przez nią wymogów niezawisłości i bezstronności – nie skorzystał również z trybu określonego w art. 42a ust. 3 ustawy z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych. W niniejszej sprawie skazany i jego obrońca, mimo wydania wyroku przed wejściem w życie ww. nowelizacji mogli skorzystać z tego trybu w oparciu o przepis art. 7 ust. 3 ustawy z 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1259 – zw. dalej ustawa z 9 czerwca 2022 r.).

Na marginesie wskazać należy, że wniosek złożony w trybie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym powinien wskazywać na okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego i jego postępowania po powołaniu oraz uzasadnienie żądania wraz z dowodami na jego poparcie oraz wskazanie, że te wszystkie okoliczności dotyczące sędziego objętego wnioskiem (towarzyszące jego powołaniu oraz jego postępowaniu po powołaniu), w realiach tej konkretnej sprawy, mogą doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności.

Autor kasacji, wskazuje w jej treści jeden argument, świadczący jego zdaniem o naruszeniu standardów niezawisłości i bezstronności, a związany z pełnieniem przez sędziego D.J. pozaorzecniczej funkcji Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w Lublinie. Zgodzić należy się ze stanowiskiem wyrażonym w odpowiedzi na kasację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, że takie okoliczności nie stanowią *per se* o politycznej zależności sędziego zaś skarżący nie wskazał na ewentualne wypowiedzi czy działania sędziego D.J., które taką wątpliwość by wywoływały.

Autor kasacji całkowicie pomija w swej argumentacji treść § 9 art. 114 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 217 z późn. zm.). Z przepisu tego wynika, że w przypadku wniesienia przez Ministra Sprawiedliwości sprzeciwu od postanowienia o odmowie szczęścia postępowania dyscyplinarnego, rzecznik dyscyplinarny ma obowiązek wszcząć postępowania dyscyplinarne, a więc działanie sędziego D.J. było wykonywaniem obowiązków ustawowych o charakterze obligatoryjnym. Wobec upływu kadencji sędziego D.J., dalsze czynności wykonywał już inny sędzia. Trudno w tym wypadku

dostrzec jakiekolwiek pozamerytoryczne czy też pozaustawowe zaangażowanie sędziego w toczące się postępowanie, na które wskazuje odwołujący. Uznanie więc argumentacji autora kasacji za zasadną prowadziło do wniosku, że nie jest możliwe łączenie funkcji orzeczniczych z pełnieniem funkcji w sądownictwie dyscyplinarnym.

Z uwagi na rozpoznanie kasacji w trybie art. 535 § 3 k.p.k., bezprzedmiotowe było rozpoznanie wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego kasacją wyroku.

Mając na uwadze powyższe, postanowiono jak w części dyspozytywnej, obciążając jednocześnie skazanego - art. 518 k.p.k. w zw. zw. z art. 636 § 1 k.p.k. - kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

[SOP]

[as]